

Tarptautinė komisija
nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti

NAUJIENLAIŠKIS

Nr. 4, Balandis

LIETUVOS ATSTOVAI DALYVAVO TARPTAUTINIAME GYVŲJŲ MARŠE LENKIJOS

2022 m. balandžio 28 dieną, Lenkijoje, buvusioje nacių įkurtoje Aušvico – Birkenau koncentracijos stovykloje – didžiausioje žmonių naikino vietoje, vyko tarptautinis Gyvųjų maršo renginys.

Šiame renginyje, kartu su atstovais iš 25 valstybių, dalyvavo ir Lietuvos atstovai – penkiasdešimties žmonių grupė. Renginyje dalyvavo apie 2500 žmonių, žydų ir ne žydų tautybių. Susirinkę dalyviai iš įvairių valstybių, įvairaus amžiaus, kartu ėjo apie 3.5 km (nuo Aušvico muziejaus iki Aušvico – Birkenau) tam, kad prisimintų Holokausto aukas, išgyventą žmonių skausmą ir netektis bei visi kartu pajustų bendrystę, jog tik kartu galima priešintis blogiui, antisemitizmui ir neapykantos kurstymui. Atėjęs į buvusios koncentracijos stovyklos Aušvice – Birkenau vietą, prie pagrindinio memorialo nužudytiems, vyko Holokausto aukų pagerbimo ceremonija.

Paminėjimo renginys prasidėjo pasisveikinimu 25 kalbomis; Lietuvos atstovai išgirdo ir lietuvišką kreipinį „sveiki“. Apie tai, kas Antrojo pasaulinio karo metu vyko šioje vietoje, apie nužudytus žydus, lenkus bei kitų tautybių žmones, kalbėjo Lenkijos prezidentas Andrzej Duda. Prisimindamas masinį žmonių naikinimą, Holokaustą, Lenkijos prezidentas akcentavo, jog ir dabar vyksta karas šalia, Ukrainoje, kuris parodo, jog žmonės nesimoko iš istorijos ir būtent karas parodo, koks žiaurus ir baisus gali būti žmogus.

Savo asmeninę, siaubingą šeimos netekties ir išgyvenimo istoriją papasakojo buvęs Aušvico kalinys – Edward Mosberg. Renginio metu buvo įžiebti fakelai, simbolizuojantys 6 mln. žydų, nužudytų Holokausto metu. Vieną tokių fakelų uždegė ir studentė iš Lietuvos, kartu su jaunimo atstovais iš Austrijos, Izraelio, Lenkijos ir Vokietijos.

Lietuvos atstovus vykti į šį renginį pakvietė Tarptautinės komisijos sekretoriatas, bendradarbiaudamas su Europos Gyvųjų maršo organizacija EMOTL. Iš Lietuvos renginyje dalyvavo: Tarptautinės komisijos narys, istorikas, LGGRTC direktorius Arūnas Bubnys; Šiaulių apskrities žydų bendruomenės pirmininkas Sania Kerbelis su bendruomenės nariais; mokyklų, kuriose veikia Tolerancijos ugdymo centrai, atstovai iš: Alytaus „Sakalėlio“ pradinės mokyklos, Alytaus Jotvingių, Putinų ir Adolfo Ramanausko – Vanago gimnazijų, Ariogalos gimnazijos, Kalvarijos gimnazijos, Kauno Dailės gimnazijos bei iš Mažeikių Merkelio Račkausko ir „Gabijos“ gimnazijų bei Tarptautinės komisijos švietimo programų koordinatorė Ingrida Vilkienė su Viešųjų ryšių specialiste Liveta Šikarskaite.

Keleto dalyvių iš Lietuvos, mintys apie dalyvavimą Gyvųjų marše:

Esu Holokaustą išgyvenusių žydų palikuonė. Galvodama apie tai, kad mano senelis ir močiutė, kalėdami koncentracijos stovykloje, galėjo niekad iš ten nesugrįžti – visad padėkoju už tai, kad gimiau. Tokį pat senelį, kaip kadaise buvo mano – šviesių akių, šviesaus veido, gilios išminties sutikau ir dalyvaudama „Gyvųjų žygyje“, skirtame pagerbti Holokausto aukas. Šį susitikimą ilgai nešiosiu savo širdyje.

Rašella Galinienė, Šiaulių apskrities žydų bendruomenės narė

Tūkstančiai žmonių iš viso pasaulio susirinko pagerbti Holokausto aukas. Būti vienai iš jų – garbė ir atsakomybė. Eisena iš Aušvico į Birkenau. Žmonių vieningumas ir susiklausymas. Lentelių su savo užrašytais mintimis padėjimas ant geležinkelio bėgių, vedančių į Birkenau koncentracijos stovyklą. Lenkijos prezidento A. Dudos kalba. Muzika sukrečianti iki sielos gelmių. Fakelų uždegimas. Aušvicą išgyvenusio Edward Mosberg kalba. Malda... Holokausto tragedijos suvokimas. Tai renginys, kurio sukeltų jausmų žodžiais nenusakyti. Tai reikia pamatyti pačiam ir tuos jausmus išgyventi. Džiugu, kad Gyvųjų marše dalyvavo labai daug jaunimo – tai viltis, kad tokio masto tragedijos daugiau niekada nepasikartos.

Silva Paulauskienė, Mažeikių Merkelio Račkausko gimnazijos istorijos mokytoja ir Tolerancijos ugdymo centro koordinatore

Renginio metu teko eiti tris kilometrus nuo Aušvico koncentracijos stovyklos iki Birkenau su minia žmonių iš viso pasaulio. Tai buvo akiratį praplečianti patirtis, kuri, manau, kiekvieną privertė suvokti, jog daugiau niekada gyvenime negalima leisti tam pasikartoti ir kuri dar ilgą laiką išliks atmintyje.

Evelina Donielaitė, Kretingos r. Darbėnų gimnazijos, III G klasės mokinė

Dalyvauti Gyvųjų marše yra didelė garbė, bet tuo pačiu ir labai sunku, nes eidamas tą kelią įsivaizduoji, ką išgyveno mūsų tautiečiai, kokį pragarą jie turėjo praeiti. Ir kai pamatėme renginyje 97 – erių metų žmogų, išgyvenusį tą visą siaubą – tai neapsakomos emocijos užplūdo ir daugelis mūsų delegacijos narių pravirko...

Sania Kerbelis, Šiaulių apskrities žydų bendruomenės pirmininkas

Kartu su mėlynai apsirengusių žmonių jūra žygiavome „Gyvųjų marše“. Prisiminus istorinius faktus, pradėdi galvoti ir apima šurpas, kokį vaizdą matytume, jei čia išvystume tuos 6 mln. žmonių, kurių likimai buvo nuspręsti? Šis sunkumas keliauja kartu su tavimi eisenoje, tačiau vėliau, kada sustojame klausytis pranešėjų, atsiranda viltis – blogiausia jau praeityje, o mūsų atsakomybė – prisiminti ir užkirsti kelią tokios tragedijos pasikartojimui.

Erika Griškaitytė, Vytauto Didžiojo universiteto studentė

Tarptautinis Gyvųjų maršo renginys buvusioje nacių koncentracijos stovykloje vyksta nuo 1988 metų. Pirmą kartą Lietuvos atstovų grupė Gyvųjų marše dalyvavo 2019 metais. Pastaruosius 2 metus renginys nevyko dėl COVID pandemijos.

Gyvųjų maršas vyksta minint 1943 metais prasidėjusį Varšuvos geto sukilimą. Ši diena yra minima Izraelyje ir kitose valstybėse, kuriose gyvena žydų bendruomenės. Ši diena vadinama Yom HaShoah – Holokausto aukų ir didvyriško pasipriešinimo nacizmui diena, prisimenant didvyrišką Varšuvos gete įkalintų žmonių kovą prieš nacius.

Daugiau informacijos:
www.komisija.lt

2022